

IRENEUSZ SOBIESZCZUK
NOWE ŻYCIE MOICH ARCHIWÓW

ANDRZEJ WAJDA
NOC CZERWCOWA

ANDRZEJ WAJDA NOC CZERWCOWA

Kuratorka wystawy: Małgorzata U. Golińska

Andrzej Wajda (6 marca 1926 - 9 października 2016) jeden z najważniejszych twórców polskiego i światowego kina, laureat honorowego Oscara za całokształt twórczości (2000), reżyser, scenarzysta i twórca, którego filmy stały się uniwersalnym świadectwem polskiej historii i pamięci.

Urodził się w Suwałkach, ale większość dzieciństwa i wczesną młodość spędził w Radomiu, który w dużej mierze ukształtowało jego wrażliwość artystyczną i spojrzenie na świat.

Autor zdjęć: Ireneusz Sobieszczuk
Kuratorka wystawy: Małgorzata U. Golińska
Postprodukcja zdjęć: Darek Kanak
Projekt graficzny katalogu: Małgorzata U. Golińska, Darek Kanak
Autorka tekstu: Małgorzata U. Golińska

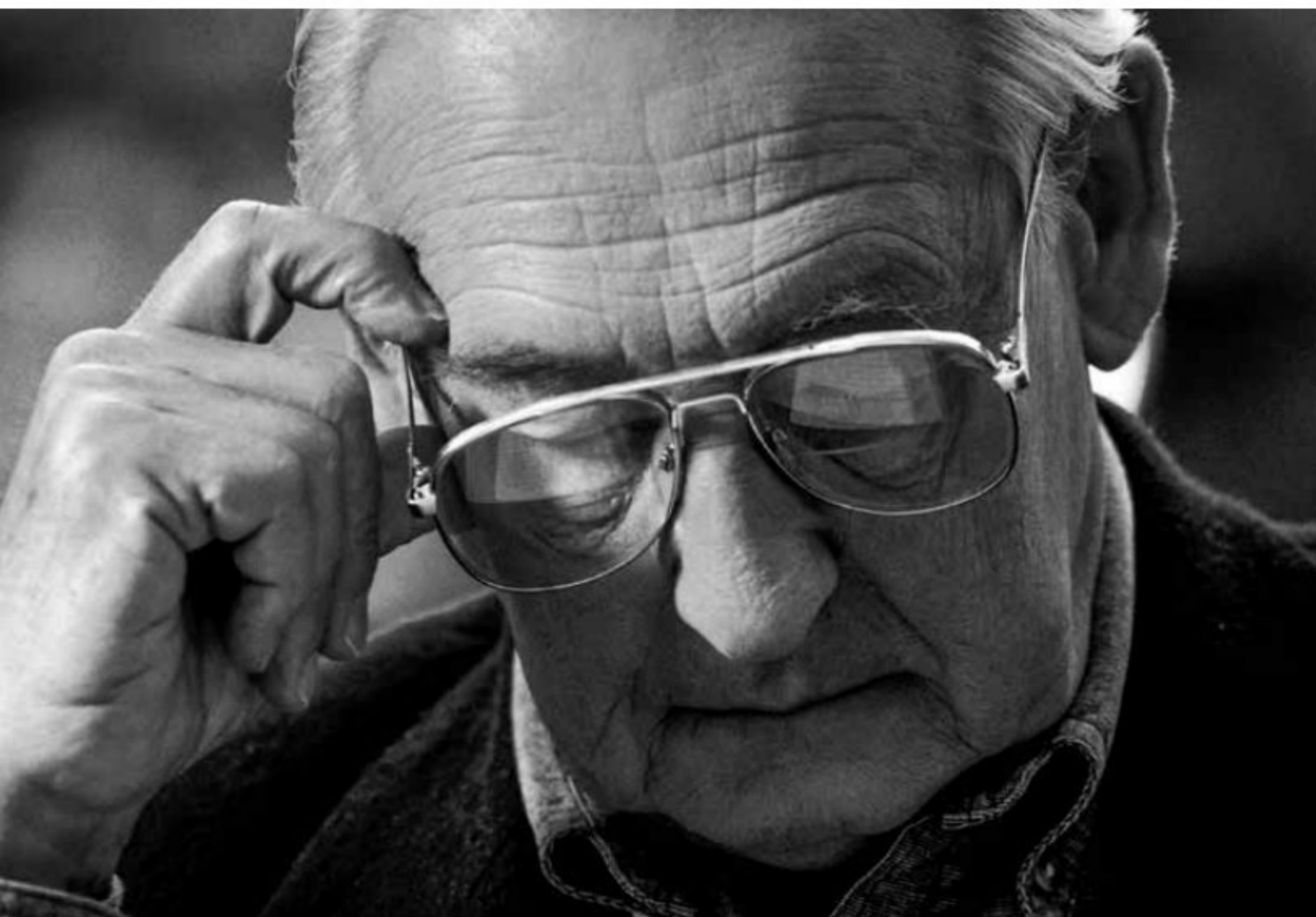

PATRONACI:

PARTNERZY:

W Radomiu Andrzej Wajda uczęszczał do Publicznej Szkoły Podstawowej nr 15 im. Mikołaja Reja. Był harcerzem, a gdy wybuchła II wojna światowa zaangażował się w tajne nauczanie, ukrywając się przed okupacyjnym terrorem oraz podejmując pierwsze prace fizyczne: jako magazynier, tragarz czy ślusarz. To tutaj wstąpił do Armii Krajowej w 1942 r., a doświadczenia wojenne na trwale odcisnęły się na jego wrażliwości i późniejszej twórczości filmowej.

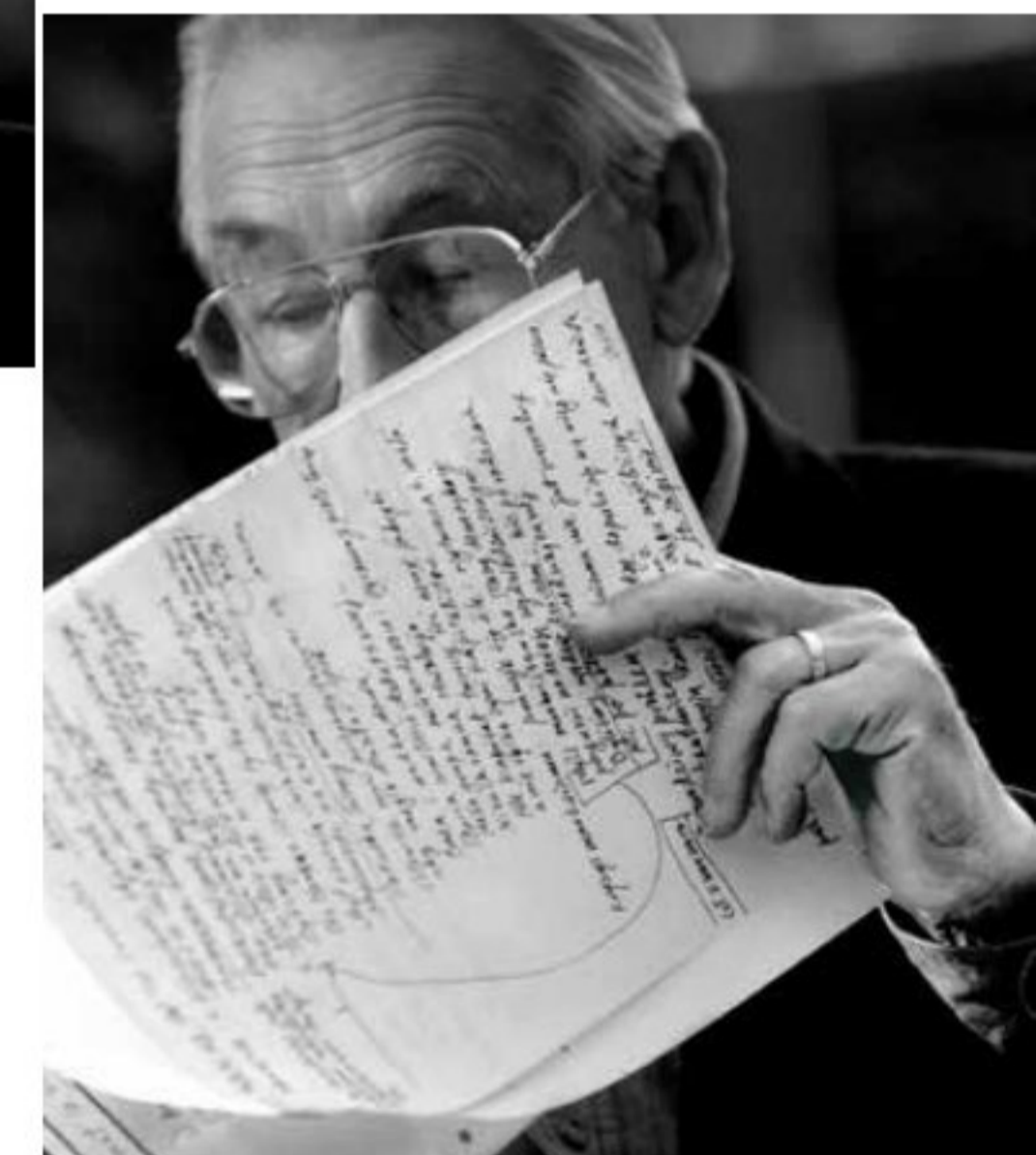
Po wojnie gdy zdał maturę w radomskiej szkole rozpoczął studia malarstwa w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, następnie reżyserię w Szkole Filmowej w Łodzi.

Jego związek z Radomiem nie zakończył się wraz z młodością. W późniejszych latach Andrzej Wajda aktywnie wspierał kulturę w swoim dawnym mieście: przekazał kolekcję dzieł własnych i innych twórców na rzecz Muzeum Sztuki Współczesnej w Radomiu, a także inicjował i promował powstanie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia”.

Za zasługi dla miasta został uhonorowany tytułem honorowego obywatela Radomia.

Jego debiut „Pokolenie” (1955) zainicjował dramatyczne, poetyckie i historycznie świadome kino, które w kolejnych latach objawiło się w tak znaczących filmach jak „Kanał” (1957) i „Popiół i diament” (1958), czyniąc go jednym z liderów polskiej szkoły filmowej.

Realizacja „Nocy czerwcowej” autorstwa Jarosława Iwaszkiewicza w reżyserii Andrzeja Wajdy przygotowana dla Teatru Telewizji należy do przedstawień, w których literatura i medium telewizyjne prowadzi do powstania formy osobnej, autonomicznej. To nie tylko adaptacja, to interpretacja, w której słowo zostaje podane precyzyjnej pracy obrazu, rytmu i ciszy.

Dramat Jarosława Iwaszkiewicza to kameralny dialog o pamięci, niespełnieniu i ciężarze historii. Andrzej Wajda rezygnuje z historycznego rozmachu na rzecz skupienia. Kamera zbliża się do twarzy, zatrzymuje na spojrzeniach, wydobywa pauzy. Telewizja staje się przestrzenią intymności. Pozwala śledzić najdrobniejsze drgania emocji, które w teatrze scenicznym mogłyby umknąć widzowi.

Reżyser buduje napięcie poprzez oszczędność środków. Scenografia podporządkowana jest relacji bohaterów, światło modeluje przestrzeń niczym malarska kompozycja, a montaż wyznacza rytm rozmowy. Dzięki temu tekst Jarosława Iwaszkiewicza, pełen niedopowiedzeń i melancholijnej refleksji nad losem jednostki uwikłanej w historię, wybrzmiewa z nową intensywnością. „Noc czerwcową” w Teatrze Telewizji ukazuje potencjał tego medium jako miejsca spotkania sztuk: literatury, teatru i filmu.

Andrzej Wajda pozostając wierny duchowi oryginału autorstwa Jarosława Iwaszkiewicza nadaje mu skupiony, introspektywny, momentami surowy ton. W finale reżyser wprowadza jednak charakterystyczny dla swojej twórczości akcent patriotyczny, tworząc własne zakończenie. Córka pisarza, Maria Iwaszkiewicz-Wojdowska, opiekująca się spuścizną po ojcu, wyraziła zgodę na wprowadzenie przez Andrzeja Wajdę ostatniej sceny, nadając spektaklowi filmową klamrę. Powstało przedstawienie, w którym historia nie jest dekoracją, lecz wewnętrznym doświadczeniem bohaterów, a czerwcową noc staje się metaforą chwili zawieszanej między przeszłością, a teraźniejszością.

Prezentowane na wystawie fotografie przypominają o szczególnej roli Teatru Telewizji w polskiej kulturze. Jest to przestrzeń artystycznego eksperymentu i dialogu z klasyką. „Noc czerwcową” pozostaje świadectwem twórczego spotkania dwóch wybit-

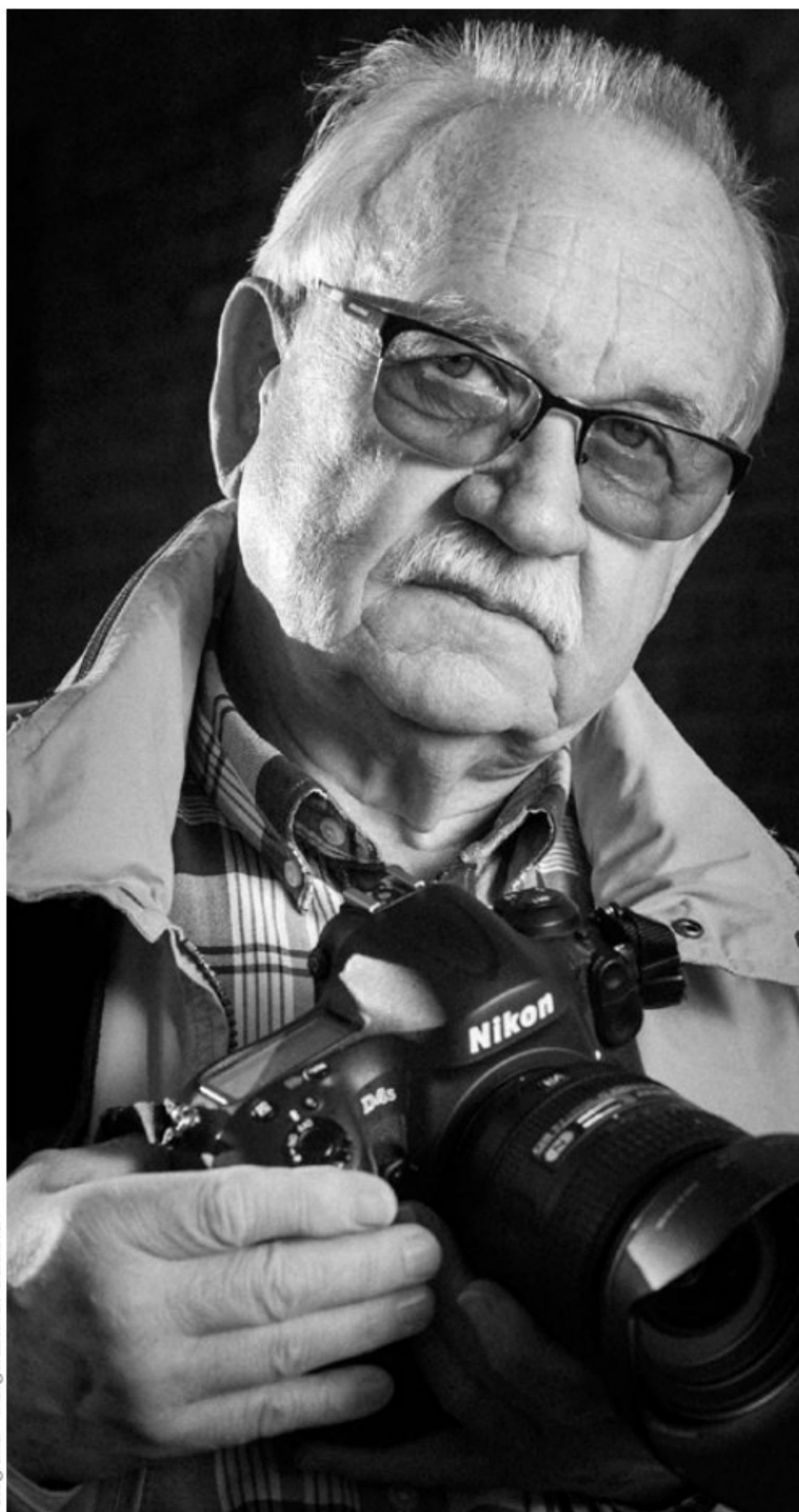
nych osobowości, których wrażliwość literacka i reżyserska, sploty się w opowieść o miłości, władzy i nieuchronności historii.

Wyjątkowym świadectwem powstania spektaklu są fotografie autorstwa Ireneusza Sobieszczyka, który jako jedyny miał możliwość dokumentowania procesu twórczego Andrzeja Wajdy na planie „Nocy Czerwcowej”. Jego zdjęcia nie tylko rejestrują pracę zespołu, lecz odśpiewają emocje towarzyszące narodzinom tego szczególnego dzieła, w których literatura staje się obrazem.

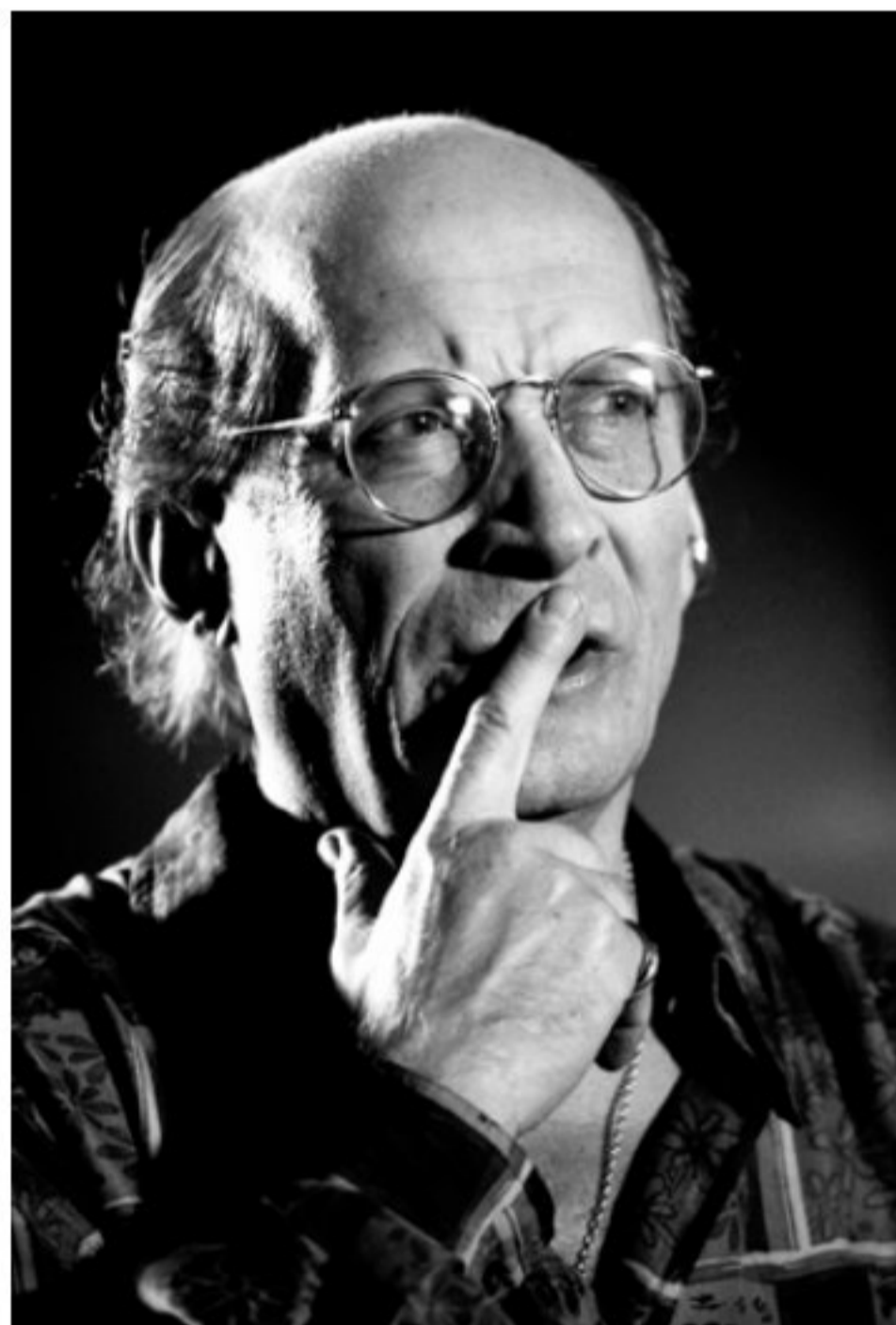
Ireneusz Sobieszczuk (ur. 1948 w Hrubieszowie) polski fotograf i fotoreporter, którego dorobek obejmuje ponad pięć dekad dokumentowania historii, kultury i życia społecznego Polski oraz świata. Jego praca łączy fotografię reportażową, militarną, telewizyjną i artystyczną stanowiąc ważne świadectwo epoki i estetyczny zapis wydarzeń. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików, Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich oraz ZAiKS. Od 1970 roku był fotoreporterem Centralnej Agencji Fotograficznej (CAF), następnie Wojkowej Agencji Fotograficznej (WAF), a później Polskiej Agencji Interpress. Jego fotografie z licznych podróży zagranicznych do Iraku, Libii, Indii, Korei Północnej i Etiopii zdobywały uznanie na arenie międzynarodowej.

fotografia - Małgorzata U. Golińska

Największy sukces odniósł w 1987 roku zdobywając Grand Prix na międzynarodowym konkursie fotografii prasowej Interpressphoto w Bagdadzie, za poruszający reportaż z ogarniętej głodem Etiopii, do dziś to jedyne takie wyróżnienie dla Polaka.

Ponad 30 lat dokumentował życie Telewizji Polskiej jako fotoreporter w Prasowej Agencji Telewizyjnej. Fotografował najważniejsze wydarzenia medialne: festiwale, koncerty, spektakle. W swoim portfolio posiada fotografie Krystyny Jandy, Jana Kobuszewskiego, Stanisława Tyma, Ireny Kwiatkowskiej, Hanny Bielickiej, Czesława Niemena, Wojciecha Młynarskiego, Grażyny Szapotańskiej i wielu wybitnych twórców polskiej kultury.

Ireneusz Sobieszczuk nie ograniczał się jednak tylko do dokumentacji, jego fotografia cechuje się subtelnym wyczuciem kompozycji, światła i emocji, co czyni ją nie tylko dokumentem, ale także świadectwem artystycznym.

Jego prace znalazły się w albumach, książkach i licznych wystawach. Jest autorem i współautorem wielu publikacji, laureatem kilkudziesięciu nagród na Ogólnopolskich Konkursach Fotografii Prasowej (OKFP). Jest laureatem kilkunastu nagród międzynarodowych w tym złotych medali na przeglądach fotografii militarnej w Paryżu i Wersalu.

Ireneusz Sobieszczuk w swojej twórczości łączył reporterską czujność z artystyczną wrażliwością. Jego fotografie często uchwycą intymność chwili niezależnie, czy rejestrował dramatyczne sceny ćwiczeń wojskowych, czy pełne emocji portrety artystów na scenie. Jak sam wielokrotnie podkreślał, fotografia zawsze była dla niego pasją, a kluczowe były nie tylko umiejętności techniczne, lecz także relacje z człowiekiem i zrozumienie kontekstu fotografowanego świata. Jego artystyczną wizytówką jest portret reporterski charakteryzujący się dynamiką i gestem.

Więcej zdjęć z bogatego archiwum Ireneusza Sobieszczuka można zobaczyć na stronie internetowej – www.wikiireneuszsobieszczuk.pl

